

Correctievoorschrift VWO

2008

tijdvak 1

wiskunde B1

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 81 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Voor elke rekenfout of verschrijving in de berekening wordt één punt afgetrokken tot het maximum van het aantal punten dat voor dat deel van die vraag kan worden gegeven.
- 2 De algemene regel 3.6 geldt ook bij de vragen waarbij de kandidaten de Grafische rekenmachine (GR) gebruiken. Bij de betreffende vragen doen de kandidaten er verslag van hoe zij de GR gebruiken.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Landing

1 maximumscore 4

- $y' = -4,8 \cdot 10^{-3} \cdot x + 4,8 \cdot 10^{-5} \cdot x^2$ 2
- $y'(0) = 0$ (dus in $(0, 8)$ heeft het vliegtuig een horizontale bewegingsrichting) 1
- $y'(100) = -0,48 + 0,48 = 0$ (dus in $(100, 0)$ is dit ook het geval) 1

2 maximumscore 3

- $y = 8 - 2,4 \cdot 10^{-3} \cdot (500t)^2 + 1,6 \cdot 10^{-5} \cdot (500t)^3$ 1
- $y = 8 - 2,4 \cdot 10^{-3} \cdot 500^2 \cdot t^2 + 1,6 \cdot 10^{-5} \cdot 500^3 \cdot t^3$ 1
- Herleiden tot $y = 8 - 600 \cdot t^2 + 2000 \cdot t^3$ 1

3 maximumscore 4

- $y'(t) = -1200t + 6000t^2$ 1
- $y''(t) = -1200 + 12000t$ 1
- Op het interval $[0; 0,2]$ neemt $y''(t)$ toe van -1200 tot 1200 (dus aan de eis is voldaan) 2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Schijn bedriegt

4 maximumscore 4

- Men ontvangt 2 euro bij het trekken van twee witte en één zwarte bal 1
- De kans op bijvoorbeeld WWZ is $\frac{4}{7} \cdot \frac{3}{6} \cdot \frac{3}{5} = \frac{6}{35}$ 2
- De kans op 2 euro is $3 \cdot \frac{6}{35} = \frac{18}{35}$ 1

of

- Het aantal mogelijke drietallen uit de vaas is $\binom{7}{3}$ 1
- Het aantal mogelijke drietallen met 2 witte en 1 zwarte bal is $\binom{4}{2} \cdot \binom{3}{1}$ 1
- De kans op 2 euro is $\frac{\binom{4}{2} \cdot \binom{3}{1}}{\binom{7}{3}}$ 1
- Dit is gelijk aan $\frac{6 \cdot 3}{35} = \frac{18}{35}$ 1

5 maximumscore 4

- Om winst te maken moet de speler 2 of 3 euro ontvangen; de kans daarop is $\frac{18}{35} + \frac{4}{35} = \frac{22}{35}$ 1
- Het aantal keren X dat hij winst maakt is binomiaal verdeeld met $n = 16$ en $p = \frac{22}{35}$ 1
- Beschrijven hoe $P(X \geq 10)$ berekend kan worden 1
- De gevraagde kans is (ongeveer) 0,62 1

6 maximumscore 4

- Om te weten wat er op den duur gebeurt, kun je de verwachtingswaarde van het uit te keren bedrag per spel berekenen 1
 - Die verwachtingswaarde is $\frac{1}{35} \cdot 0 + \frac{12}{35} \cdot 1 + \frac{18}{35} \cdot 2 + \frac{4}{35} \cdot 3 \approx 1,714$ 2
 - Dit is minder dan de inzet, dus het casino zal op den duur winst maken 1
- of
- Om te weten wat er op den duur gebeurt, kun je de verwachtingswaarde van het uit te keren bedrag per spel berekenen 1
 - Het te verwachten bedrag bij een greep van één bal is $\frac{4}{7}$ 1
 - Het te verwachten bedrag bij een greep van drie ballen is $3 \cdot \frac{4}{7} \approx 1,714$ 1
 - Dit is minder dan de inzet, dus het casino zal op den duur winst maken 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Een achtkromme

7 maximumscore 5

- In een punt met een horizontale raaklijn geldt: $\sin 2t = 1$ (of $\sin 2t = -1$) 2
- Dit is bijvoorbeeld zo als $t = \frac{1}{4}\pi$ (of $t \approx 0,7854$) 1
- Het bijbehorende punt is $(\sqrt{2}, 1)$ (of ongeveer $(1,414; 1)$) 1
- De oppervlakte is $4\sqrt{2} \approx 5,7$ 1

of

- In de punten met een horizontale raaklijn geldt: $y'(t) = 0$ dus $2 \cos 2t = 0$ 2
- Dit is bijvoorbeeld zo als $t = \frac{1}{4}\pi$ (of $t \approx 0,7854$) 1
- Het bijbehorende punt is $(\sqrt{2}, 1)$ (of ongeveer $(1,414; 1)$) 1
- De oppervlakte is $4\sqrt{2} \approx 5,7$ 1

8 maximumscore 4

- $y = \frac{1}{2}$ (en $x > 0$) geeft $t = \frac{1}{12}\pi$ ($\approx 0,2618$) of $t = \frac{5}{12}\pi$ ($\approx 1,3090$) 2
- $x(\frac{1}{12}\pi) \approx 1,9319$ en $x(\frac{5}{12}\pi) \approx 0,5176$ 1
- De afstand tussen de punten is (ongeveer) 1,4 1

9 maximumscore 5

- $x'(t) = -2 \sin t$ 1
- $y'(t) = 2 \cos 2t$ 1
- De lengte is $\int_0^{2\pi} \sqrt{(-2 \sin t)^2 + (2 \cos 2t)^2} dt$ 1
- Beschrijven hoe deze integraal berekend kan worden 1
- De lengte is (ongeveer) 12,2 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Heupoperaties

- 10 maximumscore 3**
- Het aantal infectiegevallen X is binomiaal verdeeld met $n = 154$ en $p = 0,05$ 1
 - Beschrijven hoe $P(X \leq 2)$ berekend kan worden 1
 - De kans is (ongeveer) $0,02$ (of ongeveer 2%) 1
- 11 maximumscore 4**
- Gezocht wordt de waarde van p waarvoor de binomiale kans $P(X \leq 2)$ bij $n = 154$ gelijk is aan $0,05$ 2
 - Beschrijven hoe deze waarde van p gevonden kan worden 1
 - $p \approx 0,04$ 1
- 12 maximumscore 6**
- Er is hier sprake van een eenzijdige toets met $H_0: \mu_G = 4,5$ en $H_1: \mu_G < 4,5$ (waarbij G de gemiddelde verpleegduur in dagen van 100 patiënten is) 1
 - $\sigma_G = \frac{1,8}{\sqrt{100}} = 0,18$ 1
 - Te berekenen is $P(G \leq 4,1 \mid \mu = 4,5 \text{ en } \sigma = 0,18)$ 1
 - Beschrijven hoe deze kans berekend kan worden 1
 - Deze kans is ongeveer $0,0131$ 1
 - $0,0131 < 0,05$, dus de zorgverzekeraar krijgt gelijk 1
- of
- Er is hier sprake van een eenzijdige toets met $H_0: \mu_G = 4,5$ en $H_1: \mu_G < 4,5$ (waarbij G de gemiddelde verpleegduur in dagen van 100 patiënten is) 1
 - $\sigma_G = \frac{1,8}{\sqrt{100}} = 0,18$ 1
 - Voor de grens g van het kritieke gebied geldt:
 $P(G \leq g \mid \mu = 4,5 \text{ en } \sigma = 0,18) = 0,05$ 1
 - Beschrijven hoe g berekend kan worden 1
 - $g \approx 4,2$ 1
 - $4,1 < 4,2$, dus de zorgverzekeraar krijgt gelijk 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Stangenvlinders

13 maximumscore 6

- In de linker vet getekende driehoek geldt: $h^2 = 10^2 - \left(\frac{1}{2}y - \frac{1}{2}x\right)^2$ 1
- Hieruit volgt $h^2 = 100 - \frac{1}{4}y^2 + \frac{1}{2}xy - \frac{1}{4}x^2$ 1
- In de rechter vet getekende driehoek geldt: $h^2 = 18^2 - \left(\frac{1}{2}y + \frac{1}{2}x\right)^2$ 1
- Hieruit volgt $h^2 = 324 - \frac{1}{4}y^2 - \frac{1}{2}xy - \frac{1}{4}x^2$ 1
- $100 - \frac{1}{4}y^2 + \frac{1}{2}xy - \frac{1}{4}x^2 = 324 - \frac{1}{4}y^2 - \frac{1}{2}xy - \frac{1}{4}x^2$ geeft $xy = 224$ 1
- Dus $y = \frac{224}{x}$ 1

14 maximumscore 4

- De bij $y = 17,5$ behorende waarde van x is 12,8 1
- $\frac{1}{2}y - \frac{1}{2}x = 2,35$ (of $\frac{1}{2}y + \frac{1}{2}x = 15,15$) 1
- $h^2 = 10^2 - 2,35^2 \approx 94,48$ (of $h^2 = 18^2 - 15,15^2 \approx 94,48$) 1
- De breedte van de bodem van het doosje is (ongeveer) 9,7 (cm) 1

15 maximumscore 5

- De lengte van het elastiek is $20 + x + y$ 1
- Dit is gelijk aan $20 + x + \frac{224}{x}$ 1
- De afgeleide van de lengte is $1 - \frac{224}{x^2}$ 1
- Het nulpunt van de afgeleide binnen het domein is $\sqrt{224}$ dus $x = \sqrt{224}$ 1
- $y = \frac{224}{\sqrt{224}} = \sqrt{224}$ (dus de hoekpunten van de (symmetrische) stangenvlinder vormen een rechthoek) 1

of

- $\left(\frac{1}{2}y + \frac{1}{2}x\right)^2 = 18^2 - h^2$ met $0 \leq h \leq 10$ 1
- $20 + x + y$ is minimaal als $\frac{1}{2}y + \frac{1}{2}x$ minimaal is 1
- $18^2 - h^2$ is minimaal als h maximaal is 1
- Dit is het geval voor $h = 10$ 1
- In dit geval vormen de hoekpunten van de stangenvlinder een rechthoek 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Vier vragen over $f(x) = \ln x$

16 maximumscore 3

- $\ln x = \frac{1}{2}$ geeft $x = e^{\frac{1}{2}}$ 1
- Het antwoord: $0 < x \leq e^{\frac{1}{2}}$ (of $0 < x \leq \sqrt{e}$) 2

17 maximumscore 3

- $f'(x) = \frac{1}{x}$, dus de richtingscoëfficiënt van de raaklijn in E is gelijk aan $f'(e) = \frac{1}{e}$ 1
- De raaklijn in E heeft dus vergelijking $y = \frac{1}{e}x + b$, voor zeker getal b 1
- $1 = \frac{1}{e} \cdot e + b$ geeft $b = 0$ (dus de raaklijn gaat door O) 1

of

- $f'(x) = \frac{1}{x}$, dus de richtingscoëfficiënt van de raaklijn in E is gelijk aan $f'(e) = \frac{1}{e}$ 1
- De raaklijn in E heeft dus vergelijking $y = 1 + \frac{1}{e}(x - e)$ 1
- $0 = 1 + \frac{1}{e}(0 - e)$ (dus de raaklijn gaat door O) 1

of

- $f'(x) = \frac{1}{x}$, dus de richtingscoëfficiënt van de raaklijn in E is gelijk aan $f'(e) = \frac{1}{e}$ 1
- De richtingscoëfficiënt van lijn OE is $\frac{1-0}{e-0} = \frac{1}{e}$ 1
- De raaklijn valt samen met OE (en gaat dus door O) 1

18 maximumscore 4

- De gevraagde oppervlakte is $\frac{1}{2} \cdot e \cdot 1 - \int_1^e \ln x dx$ 2
- Dit is gelijk aan $\frac{1}{2}e - ((e \cdot \ln e - e) - (1 \cdot \ln 1 - 1))$ 1
- De oppervlakte is dus $\frac{1}{2}e - 1$ 1

19 maximumscore 6

- De oppervlakte van de rechthoek is $x \cdot -\ln x$ 1
- De afgeleide hiervan is $-\ln x - 1$ 2
- $-\ln x - 1 = 0$ geeft $x = e^{-1}$ ($= \frac{1}{e}$) 2
- De maximale oppervlakte is $e^{-1} \cdot -\ln e^{-1} = e^{-1}$ ($= \frac{1}{e}$) 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 4 juni naar Cito.